

Üllatusi täis Väätsa raba matkarada

Paide ja Türi vahel asuv Väätsa looduskaitseala matkarada üllatab loodussõpru oma kompaktsuse ja vaheldusrikkusega. Põnevaid leide jagub ringikujulise rabaraja igale kilomeetrile. Pargid auto teepervel olevasse parklataskusse ja retk võibki alata. Väike teerada viib loodushuvilise läbi iidse põlismetsa, mis kevadisel ajal valendab jänesekapsa õite ilust, matkaraja algusse.

Varahommikuti võib rabajärvede ümbruses näha külalisi uudistama tulnud hirvi, põtru ja metssigu. Võib juhtuda, et leiad laudteelt päikese käes mõnuleva sisaliku, nastiku või rästiku, või annavad retkelistele oma kohaolekust teretulemast-kraaksatusega märku vares, kaaren ja ronk. Suure tõenäosusega sekundeerivad neile ka puuladvas ennastunustavalt toksiv rähn ja metsatukas väsimatult kukkuv kägu.

Üksinda rappa minna on küll tore, saab rahulikult omapäi looduses kulgeda, kuid palju põnevam tuleb retk siis, kui kutsud seltskonda kohaliku loodusgiidi. Tema oskab looduses tähelepanu juhtida ka neile taimedele ja kooslustele, mida ise võib-olla ei märkakski. Näiteks, kas matkaraja ääres rikkalikult kasvav taim on looduskaitse all olev karukold või märksa tavalisem kattekold või hoopis vareskold? Giidi abiga saad teadlikuks kõrg-, siirde- ja madalsoo olemusest ning ülevaate matkaraja ümbruses hästi välja joonistuva puhma-, põõsa- ja puurinnete eripärast.

Kui satud matkama kohalikku loodust armastava giidi Riinaga, saad lisaks metsalugudele kuulata ka toredaid pajatusi tublidest kogukonnaliidritest, tänu kellele matkarada Väätsale loodi. Samuti sellest, kuidas valmis laudtee Väätsa rabas ja millised on kogukonna plaanid matkaraja täiustamiseks tulevikus. Plaan on jätkata nii nagu rada ehitati, ikka talgute korras.

Kui Väätsa looduskaitsealale sai õuesõppe eesmärgil matkarada kohalike poolt märgitud juba 1999. aastal, siis praegune laudtee rabamaastiku säästmiseks ja ühtlasi kuiva jalaga raja läbimiseks ehitati 2017. aasta "Teeme ära" talgute raames. Kogukonna ja külaliste abil vaid mõne päevaga! Tänamaks ehitustöödele öla alla pannud inimesi, said kõik paarsada panustajat – nii rahastajad kui tublid talgulised – Eesti Vabariik 100 tähistamise aastal Väätsa matkaraja laudteele hõbedased nimelised

tänuplaadid. Seega ole rajal kõndides tähelepanelik nii loodust vaadeldes kui ka matkarajal olevaid nimesid märgates - leiad ehk nii mõnegi sõbra või tuttava.

Lõbusa seltskondliku mänguna proovi kokku lugeda, mitu talgulist täpselt oma panuse ehitustöödele andis (mitu nimeplaati kokku saad?) või mitu oranži paelakest puuvõrade ümber matkaraja kõrvalt leiad. Need paelad näitasid rabas liikumise teed enne seda, kui laudtee rappa ehitati.

Kui aga peaksid rajale minnes vaevama pead, kas alustada liikumist päri- või vastupäeva, siis loodusgiid Riina soovitus on suunduda ringikujulisele matkarajale vastupäeva. Tema sõnul on siis silmale avanevad vaated ja vahelduv maastik eriti lummavad! Vastupäeva tähendab seda, et alustada tuleb parempoolselt teetsalt, kus raja alguses seisab kaart piirkonna sajanditetagusest teedevõrgustikust, mille on koostanud Väätsal asuva jalgrattamuuseumi looja ja ühtlasi Eesti teede ajalugu põhjalikult uurinud Valdo Praust. Ajalooliselt kaardilt leiab terasem uudistaja nii omaaegsed taliteed, millele hiljem tekkisid tänased maanteed, kui ka tol ajal teede äärde jäänud külakõrtsid. Vaata, mitu joogi- ja söögipausi oleks olnud võimalik teha, liikudes hobuvankriga matkaraja asukohast Väätsa poole. Tänapäevaks on kõrtsid kadunud, aga Väätsale tasub sõita ikka, näiteks külastama Eesti Jalgrattamuuseumi, kus uudistamiseks palju põnevat.

Kohalike giidide kontaktid leiad Visit Järva või **Väätsa looduskaitseala matkaraja Facebooki lehelt**. Ja veel üks praktiline vihje - kui sinu GPS Väätsa raba või looduskaitseala ei tunnista, ehk leiab ta üles Vissuvere matkaraja, mis on tegelikult sama koht. Heal lapsel teadagi mitu nime 😊